

NÉPNEVELŐ

A MAGYARORSZÁGI KATH. TANÍTÓSÁG HIVATALOS LAPJA

Kiadja a SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT Budapesten.

<p>Megjelenik minden héten egyszer, vasárnap. Megkapja e lapot minden kath. népközpont intézet egy példányban ingyen. Előfizetési ár: egész évre 6 K. Kéziratokat nem küldünk vissza.</p>	<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal BUDAPEST, VIII., Szentkirályi-utca 28. (SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)</p>	<p>A pályázati hirdetéseknek minden egyes szóért, minden közlés után 6 filler fizetendő. Állandó hirdetéseknek nagyobb kedvezmény. Kisebb hirdetésekre külön árszabás. Egész oldal...kor. 50.— Negyed oldal...kor. 15.— Fél oldal...kor. 28.— Nyolcad oldal...kor. 10.— A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz.</p>
--	---	--

Védjük a kath. iskolát.

Csernoch János, Csanád egyházmegye főpásztora, az elmúlt hetekben megjelent egyházmegyei körlevelében püspöki szózatot intézett egyházmegyéje nt. lelkészkedő papságához a keresztény szellemű nevelés és a katolikus iskolák érdekében. A kath. népiskolák főtartásáról, illetőleg az iskolák katolikus jellegének megtartásáról szóló részben részletesen tárgyalja az egyház tanítói hivatását. Azt bizonyítja, hogy az élet alapja a kath. vallás. Kitér a franciaországi viszonyokra, ahol a gyermekek lelkét megmérgezik az újfajta tanítással.

Figyelmezteti a lelkészkedő papságot, hogy azért, mert az állam hittanítói működésükért díjazza őket, még nem kell az iskolákat átengedni az államnak.

Fontos a pásztorlevélnek az a része, ahol tanácsokat ad a papságnak a kath. iskolák megvédésére. «Sed nunc quid faciendum? Salvemus ea Saltem, quae adhuc Salvári possunt.»

«De hát mit csináljunk? Mentsük meg azt, ami még menthető! Majd így szól. Tehát hozzátok fordulok elsősorban testvéreim és fiaim, akiknek még katolikus iskoláitok vannak, és kérek titeket: fordítsátok minden gondotokat arra, hogy ezek az iskolák megmaradjanak, állandósuljanak és virágozzanak. Ha az apostol a híveket az ő koronájának mondja, nektek a katolikus iskolákat ennek a koronának a legértékesebb drágakövének kell tartanotok.

Ne legyetek ritka vendégek és elvéve láthatók a ti iskoláitokban, hanem gondos atyák és helyesen gondoskodó pásztorok, ahogy ezt az isteni Üdvözítő kívánja az övéit ismerőktől és az övéitől jól ismertektől.

A tanítókkal, mint testvéreitekkel, emberségesen és jóakarón bánjatok. Őket a tudás hatalmával, lelkesedéssel és becsülettel, feddhetetlen étellel törekedjétek inkább fölülmúlni, semmint türhetetlen hatalmaskodással uralkodni fölöttük. S mert éppen abban van az emberi természet gyöngesége, hogy visszariad a kelle-

metlenségektől, könnyen megtörténhet, hogy a tanítók neheztelve az igaztalan terhek és zaklatások miatt, s az államnál elnyerhető nagyobb szabadsággal, előnyökkel és bővebb jövedelemmel kecsegtetve, semmit se kívánnak inkább, mint átmehetni abba az állítólag szabadabb és dúsabb javadalmazású szolgálatba.

A híveket pedig tanítsátok ki, hogy az iskolák katolikus jellegével elvesztik azokat a jogokat, amiket az iskolában bírtak, de azért legalább nagy részben megmaradnak az anyagi gondok.

Figyelmeztessétek a híveket, hogy az új törvény rendelkezései értelmében tanítóik számára nagy segítséget kérhetnek az államtól, anélkül, hogy jogukat a tanítók választására, az iskolákban való felügyeletre, s az iskolák katolikus jellegének megőrzésére veszélynek tennék ki.

Hozzátok emlékeztükbe, hogy gyermekeiket a szent keresztség által az anyaszentegyház őrizetére bízták; ez alól az őrizet, gondoskodás alól a nem katolikus iskolákban a gyermekek könnyen kikerülhetnek, mert az ilyen iskolákban az anyaszentegyházra a fejelemre, a tanítás anyagának a megállapítására, és az iskolák igazgatására vajmi kevés, vagy éppen semmi a befolyása.

Ha valahol még nincs katolikus iskola és a szükség új iskola fölállítását kívánja, az illető község tanácsa erről a dologról haladék nélkül értesítsen bennünket, hogy a körülményeket kellőképpen mérlegelve határozassunk, vajjon a katolikus ügy ezen adott esetében, minden erőnket összeszedve, nem szervezhetnénk-e ott kath. iskolát.

Törekedjétek, így szólok hozzátok IX. Pius pápa szavaival, minden gondotokat és gondolatotokat arra fordítani, hogy mindakét nem-beli fiatalság tiszta erkölcsű, jámbor és szerény legyen, és hasznukra váljék a tanítás. Szorgosan vigyázzatok, hogy a tanulók elé adott irodalomban és más tanulmányokban ne legyen olyasmí, ami a hittel, a vallással és a jó erkölcsökkel ellenkezik.

Szülődkurzus.

Aki a munka ellen fellázad vagy zúgolódik — mondja az író — az megátkozza az életet és sajnálatra méltó az, aki a munka ellen szidkózik, mert nemcsak esztelenül ki akarja vonni magát a természet tanította törvény alól, de megfosztja magát — és mást — attól a gyönyör-zérettől, melynek kuforrása a munkálkodás.

Amikor az új tanítási terv a nevelő kézimunkát a népiskolában kötelezővé tette, nem egy tanító zúgolódással fogadta azt. De amikor közelebbről megismerkedtek a kézimunkatanítás némes céljával, amikor belátták azt, hogy sok maradandó kinstől fosztják meg az ifjúságot, ha munkára való hajlamait helyes irányba nem terelik, amikor elismerték azt, hogy a legnevesebb feladatok egyike az ismeretszerzésen kívül, már a zsenge korban folytonos munkálkodásra serkenteni az ifjúságot, megszűnt a zúgolódás, meg minden idegenkedés és mint egyik nagyon fontos nevelőeszközt fogadták a kézimunkának a népiskolába való behozatalát.

Igen ám, csak hogy amit tanítani akarunk, azt elsősorban magunknak kell alaposan tudnunk. Amióta a tanítási terv a kézimunkának helyet biztosított, azóta a tanítóképzőkben különös gondot fordítanak annak tanítására. Hanem azok a tanítók, akik ezelőtt mit sem hallottak a kézimunkáról, hogyan sajátítsak el mindazt, amit annak meghatározott anyaga felkarol? Nagy része a néma betűkből szerzi ezen felületes ismereteit, a kisebbik rész pedig a kézimunka-tanfolyamokon alaposan elégti ki tudásvágyát, hogy azután sikeresen taníthassa a kézimunkát. A szakkönyvekből szerzett ismeretek csak az elméleti rész birtokába juttatják a tanítót. Az ilyen tanító gyakorlata hiányos s így tanítása nem lehet eredményes. Hogyan csináltasson a tanító a gyermekkel pl. egy számolyt, taligát stb., ha nem látta, hogy az miként készül, ha nem ismeri, vagy nem kezelte az annak elkészítéséhez szükséges szerszámokat?

Kívánatos volna tehát, hogy az állam minden évben, a nagy szünetben az ország egyes vidékein szülődkurzusokat rendezne. Ezen kívül pedig — ami még célravezetőbb — az egri egyházmegye székhelyén, Egerben, az egyházmegyei hatóság által a múlt évben rendezett tanfolyamhoz hasonlóan, minden egyházmegye székhelyén a tanítóképzők kézimunkatermében, a szaktanító vezetésével rendezne saját tanítói részére ilyen három hetes tanfolyamokat. Erre a tanfolyamra azután minden egyházmegyei tanfelügyelői kerületből egy-egy tanító vételnék fel, akik a képzés birtokában a kerület tanítói részére az esperesi körök székhelyén kisebb tanfolyamokat rendeznének. Így rövid idő alatt lehetővé volna téve az, hogy a kézimunka mikénti tanítását minden tanító alaposan elsajátítaná. A mulasztottak csakhamar pótolva volnának, a «látottak» és csináltak a tárgy iránt nagyobb fokú

érdeklődést keltenének s csakhamar hasonló eredményt mutatnánk fel a külföldi eredményhez.

Nem lesz érdektelen, ha az alábbiakban részletesen megemlékezem az egri egyházmegye rendezte első szülődkurzusról, amely Egerben július 6–23 ig, *Poncsák Jenő*, az egri érseki tanítóképző kézimunka-tanítója vezetésével rendeztetett.

A kurzuson az egri egyházmegye tanfelügyelői kerületeiből az egyházmegye költségén 20, Heves vármegye költségén 5, állami költségén 3, saját költségén 6 tanító, illetve tanítónő és 3 tanítónő-jelölt vett részt.

A kurzus munkaterve a következő volt: *Gyakorlati rész. Aggymintázás: a) a beszéd- és értelem-gyakorlat anyaga, b) földrajz és természetrajz anyaga, c) iparművészeti tárgyak feldolgozása, d) természet utáni mintázás. Papírmunkák: a) lágypapírmunkák: hajtogatás, kivágás, b) színes kartonmunkák: doboz, tálca stb. c) kemény kartonmunkák: vágás, karcolás, szegélyezés, órarend, tábla, növénygyűjtő, aktamappa, könyvtábla, aktadoboz; kísérleti szerek: optikai csalódás, villamos láda, szögvisszaverődés, színkeverő korongok, csavarmenet szemléltetése, kaleidoszkóp, tükröződés. Famunkák: Szerszámgyakorlat, fészkelő és etető, lapdaütő, harmonikás, ruhafogas, végfagyaluló, talicska, gereblye, ételhordó, rácsoskapu, tyúkszállító, fedélszék, tyűkretrec, nyulfiasztató, méhkaptár, kutyaól, gyalupad.*

Elméleti rész. Általános bevezetés. Az aggymintázás célja és jelentősége. Az aggymintázás és annak feldolgozása népiskolai célokra. A készített tárgyak csiszolása, égetése és színezése. Tananyag megválasztása. A mintázás alkalmazása a különféle iskolákban. Az iskolák felszerelése és évi szüksége. A papírmunka fontossága. Az új tanításterv kivánalmái. Általános szabályok. A papírmunkatanítás módszere, tanításmenete és sorozata. Berendezés és felszerelés. Évi szükséglet. A tanításterv kivánalmái a famunkát illetően. A szerszámok és azokkal való bánás, azok élesítése. A famunka tanításmenete. A munkatanítás módszere. A tapasztalatok reprodukálása. Berendezés, felszerelés, évi szükséglet és kiadás.

Tiszapalkonya.

Tárnai Andor.

Dr. Berwaldszky János †.

A szepesi káptalanban f. hó 9-én bús hangszó hirdette, hogy újra elköltözött egy azok sorából, akik ott életüket Isten dicsőítésére szentelték, a tudományoknak éltek és embertársaik jólétének előmozdításán buzgólkodtak. Az ősi káptalan tagjainak mély gyászában osztozik Szepes katolikus tanítószága, mert hiszen dr. Berwaldszky János apát kanonok, egyházmegyei főtanfelügyelő mindenkor lelkes híve volt a hazai kath. tanügynek. Nagy tudásával,

páratlan szorgalmával, mint egyházmegyei főtanfelügyelő sokat alkotott. A «Lőcse- és Iglóvidéki Róm. Kath. Tanítóegyesület» megalapítóját, az egész egyházmegyei tanítószó pedig lelkes vezérét és kegyes jötevőjét siratja az elhunytban. Tanító fia volt, s a tanítók szerető atyja lett.

Dr. Berwaldszky a hazafias kath. iskoláknak mindig bátor védelmezője, a magyar nemzeti nyelv és érzés lelkes terjesztője, s a tanítóknak igazi önzetlen barátja volt.

Életrajzából adjuk a következőket. 1846. május 19-én született Felsőrépáson róm. kath. vallású nemes szülőktől. Atyja Berwaldszky János róm. kath. elemi iskolai tanító és községi jegyző volt. Mint deák és mint papnövendék komoly és nagyon is fegyelmezett magaviseletével tűnt föl. Szabad idejét nyelvek tanításával és a szépirodalom termékeinek olvasásával töltvén. 1869. szept. 7-én pappá szenteltették. Előbb Márkusfalvára, majd Lethánfalvára küldetett segédlelkésszé minőségben. 1874-ben középiskolai hittanár, majd főreáliskolai tanár lett. 1876-ban bölcsészeti doktorrá avatták. Egy évvel rá jelent meg «A nevelés gondolata» című műve. 1879-ben a gróf Csáky-család kegyuragsága alatt álló szépesedélenyi plébániát kapta és foglalta el. Benne a hitközség igazi lelkipásztort, atyát nyert. A csendes falusi életben is, mint vérbeli paedagogust, az iskola érdekelte legjobban. 1882-ben a löcsei egyházkerület alesperesévé és tanfelügyelőjévé lett, s ezáltal még bensőbb kötelek fűzte őt paptársaihoz és a tanítókhöz. Mint tanfelügyelőnek első teendője volt keresztül vinni azt, hogy a kerület minden iskolájában legalább három reál tantárgyat és az alkotmánytant magyar nyelven tanítsák. Intézkedéseit az egyházmegyei hatóság is jóváhagyta, ő pedig szigorúan örködött a magyar nyelv minél intenzívebb tanítása fölött. Tanfelügyelőse alatt 19 új kath. iskola létesült. Vezetésével alakult meg a «Lőcse- és Iglóvidéki Róm. Kath. Tanítóegyesület», melynek 1904 évig rendes elnöke, s ettől fogva pedig díszelnöke volt. Szívesen foglalkozott ez időben, de később is paedagogiai tanulmányokkal és örömmel történelmi buvárlatokkal. 1890-ben löcsei kerületi esperessé neveztetett ki. 1893-ban boldvai apát, 1894-ben iglói plébános és 1904-ben székesegyházi kanonok és főtanfelügyelő lett. A kanonoki állásban csak folytatta azt az áldásos magyarosító munkát, amellyel, mint a hazafiság lánglelkű apostola, már Iglón is elévülhetetlen érdemeket szerzett. Mint egyházmegyei főtanfelügyelő betegsége bekövetkeztéig élénk tevékenységet fejtett ki és az e téren beállott örvendetes fejlődés a magyar nyelvű oktatásban és egyéb tanügyi dolgokban, az ő buzgóságának eredményeit dicsérik. Munkás életét már régebben megakasztotta folytonos betegeskedése, s szenvedéseitől f. hó 9-én váltotta meg a halál. Vagyonának jelentékeny ré-

szét a szépeségi kath. iskolákra hagyta, hogy annak kamatjait szegény iskolás gyermekek tankönyveinek beszerzésére és hasznos szakművek vásárlására fordítsák. A szépeségi kath. tanítószó méltán gyászolja benne jóakaró, kegyes pártfogóját. Kegyeletének tanújelét adta azáltal, hogy csaknem teljes számban megjelent a kitünő és szeretett tanterfő végtisztességén. Áldott legyen emléke! Az örök világosság fényeskedjék neki!

Az Ember-jubileum utóhangja.

Egy pillanatra még meg kell állnunk a mult héten lefolyt ünnep tanulságainál. Különösen egyet kell a sok önként kínálkozó tanulság közül kiragadunk s a hivatása őszinte szeretetében, lelkes gyakorlásában munkálkodó tanítószó részére leszögeznünk, s ez az a tény, hogy a magyar katolikus tanító nemes köteleességteljesítése, magas célok szolgálatában történő fáradozása méltó megbecsülésben, tiszteletben és elismerésben részesül.

Ez az örvendetes tanulság domborodott ki a Tanügyi Tanács díszülésén, ezt a tanulságot hirdetik az ünnepelthez nagyszámban érkezett üdvözlések is, melyek egy részét a következőkben bocsátunk közre:

Az Országos Katolikus Tanügyi Tanács oly nagyfontosságú intézmény, hogy annak minden ügyét élénk érdeklődéssel kísérem. A mai ünnepély alkalmából szívesen üdvözlöm az egybegyűlteket és adom főpásztori áldásomat mind a jubilánsra mind pedig a Tanács többi érdemes tagjaira.

Vaszarj Kolos bibornok hercegprímás.

Tanügyi munkásságának huszonöt éves jubileuma alkalmából szívből üdvözlöm Nagyságotat és érdemű működésének folytatására Isten bőséges áldását kérem.

Várossy Gyula kalocsai érsek.

Szívesen csatlakozom azokhoz, akik tanügyi munkásságának 25 éves évfordulóját ülik, kik ez alkalomból a Kath. Tanügyi Tanács és a kath. tanügy fáradozatlan munkásságának a jubileumi ünnepély keretében átadják az állhatatos és kitartó kath. hitvallói működés által kiérdemelt babérkoszorút. Püspöki áldásomat küldve a kath. tanügyi tanácsnak s jubiláns tagjának, egyébként Nagyságotat ájtatos imába ajánlottan maradtam

gróf Csáky váci püspök.

A szép ünnephez, mely 25 év fáradozomra s küzdéseire pillant vissza s minket a hála kötelességére emlékeztet, fogadja őszinte jókívánataimat. Adja Isten a kath. iskolaügynek, hogy még soká szolgálhassa csüggedetlenül. Mély tisztelettel őszinte híve

dr. Prohászka Ottokár székesfehérvári püspök.

Jubileuma alkalmából szeretettel köszönti

István Vilmos szombathelyi püspök.

Megújítva azon érzelmeket, melyeknek már a mult évi 658 sz. levelemben kifejezést adtam, Ember Károly pápai lovag urat negyedszázados munkálkodásának jubileuma alkalmából püspöki áldással teljes jókívánatokkal legmélyebben köszöntöm.

Balás Lajos roznói püspök.

Miután a mai jubileumi ünnepségen sajnálatomra személyesen meg nem jelenhettem, ez úton üdvözöllek, mint a magyar kultúra kiváló érdemes vezető munkását.

Bárczy, székesfővárosi polgármester.

Hivatalos körútamról ma éjjel érkezvén haza, a magam és a kath. középiskolai tanáregyesület nevében ez úton fejezem ki legőszintébb szeretnőszívánataimat lovag Ember Károlynak a kath. tanügy terén kifejtett hasznos tevékenysége 25-ik évfordulója alkalmából.

Dr. Mázy Engelbert tanker. kir. főigazgató.

Szívööl ödvözlöm a magyar kath. tanügy lelkes vezérőfőriát, jubileuma alkalmából.

Mihályffy Akos egyetemi tanár.

«... megragadom az alkalmat, hogy Nagyságod 25 éves jubileuma alkalmából úgy magam, mint a vezetésem alatt álló egyesület nevében szeretnőszívánataimat és igaz, őszinte örömet kifejezzem, kérve a jó Istent, hogy Nagyságodat igaz ügyünk érdekében az egyház, a haza és a tanügy javára erőben és egészséőben sokáig tartsa meg s adja meg azt a kitartást jövőre is, amelyvel eddig a kath. magyar tanügynek annyi nagy szolgálatot tett s amellyel nevét népoktatásügyünk történetébe ragyogó betűkkel beírta.»

Wajdits Gyula pécsőgyházmegyei főtanfelügyelő.

«... a pannonhalmi szent benedekrendi főapátság egyházmegyeje tanítói karának nevében én is meghajtom zászlómat Nagyságod 25 éves fáradhatatlan s úgy kath. anyaszentegyházunk, mint édes magyar hazánkra áldásosan kiható tanügyi munkássága előtt és szívem egész melegével ödvözlöm.»

Mórocz Emilán egyházmegyei tanfelügyelő.

«Hogyha nemes, ha szilárd, hü, bölcs: az igaz ember az ember. Fénye legyen ragyogó: akkor előneve nagy!

Hit, haza büszke reád és büszke a tanügyi tábor Embere ajó harc»-nak! Láss diadal napokat!»

Dr. Jozóúts János esperes-plébános.

Ezenkívül szebbnél szebb, jobbnál jobb kívánatokkal halmozták el: Schiffer Ferenc, Machovich Izidor, dr. Dobróssy Alajos, Kosztra Ignác, Mayer Gyula, dr. Kovács Gyula, dr. Gyömőrey Zsigmond, dr. Bilinszky, Tóth József ny. kir. tanfelügyelő, Arányi Antal, Láng Mihály, Lehoczky, Szokoly, Vágner, Pintér Károly, Szekula Gyula, Kőrődy Miklós, Jozif László, báró Jeszenák Gábor, Haller József, Öveges Kálmán, Bartus Irén, Latzkovszky János, Bobory János, dr. Kalovits Alajos, Würth Bene, Jankovics János, Mihaleska, Princez Fidéő, Bolemann Vilmos, Unger Erzsébet, Petrovics Emil, Bencze D. Pál, Gubicza Lajos, Barabás György, Komócsy István, Igaz Béla, Prágai Irma, Hegedűs János, Müller Károly, Blán György, Krencz, Jozóúts, Eibach, Mondik Endre, Szőke Sándor, Kelemen Lajos, Róvó Lajos, Prágai Emilia, Horváth Ignác, Vitkovits, Barabás György, Ruzsinszky József, Sziklász, a szaniszlói tanítók, Rusznyák, Kirez István, Horváth József, Jekly Károly, Bőngérfy János, Kárpáti Endre, Kisfaludy Mihály, Nagy János, Koródy, az «Alkotmány», Kath. Közéőiskola, a Néőiskolai Tanügy, a Nemzeti Iskola szerkesztősegei és mások.

A jubileumról szóló közléőszünket azzal végezzük, amit fenköőlt lelkületű püőpök védőelnökünk is oly nyomatékosan hangsúlyozott: «Ember ünnepe a magyar katolikus tanügyi ünnepe» volt s amit lapunk mult számának vezércikkében írtunk: ez a jubileum a becőületes, az őnzetlen, a lelküőmeretes, a kötelesséőhő tanítói munka ünnepe volt.

Wohlmuth Ernő

a «Népnevelő» h. szerkesztője.

IRODALOM.

A Szent-István-Társulatnak az 1908—9. iskolaévre érvényes hivatalos tankönyvjegyzéke kívánatra ingyen és bérmentve haladéktalanul megküődetik. Tartalmazza az elemi és felsőbb

nép- és polgári iskolák, tanítókéőpzők és egyéő oktatási intézetek használatára egyháőzhatóságilag és miniszterileg is engedélyezett tankönyveket és tanszereket.

Nagybőőjti könyvecskék. Igaz ugyan, hogy az ájtatos lélek templom és szertartások nélkül is mindig fel tud emelkedni teremtőjéhez, a templom, a szentmise s az ünnepi szertartások mégis egészen más hangulatba ringatják, Isten lelkéhez sokkal közelebb viszik az embert, mintha elvonulva profán helyen csak magában imádkozik. A szentmise s a szertartások minden szava, minden mozdulata nagy jelentőséőű eseményekre emlékeztet; felújítja viláórendítő, új viláógot teremtő történelmi mozzanatok gondolatát; jelenvaló, szomszédos, szinte érzékelhető eseményeként állítja eléánk az Űr Jézus életének szent és még a ráóndolás által is megszentelő részleteit. Ne fogjon tehát senki nagy ünnepek megüléséhez azon események áótgondolása nélkül, melyekre az ünnep vonatkozik. Az ünnep úgy lesz lelkünkre igazán hasznos, ha lelkünk előtt újra lejátszódnak az ünnepekt tények s mi beleilleszkedve azok sodrába, örvendezünk örömeteljes fordulatára s egyúőtt busulunk szomorú változataival. Az ünnep így megülve át meg áthatja szellemünkét; kilúóoz lelkünköl sok fogyatkozást s az erős felbuzdulások, nemes szándékok magvait hinti az imádságok és erénygyakorlatok által megmunkált lélekbe. Vezérkönyvecskék nélkül azonban bajos az ünnepeknek ilyen lelki épülést biztosító megülése, s ezért hasznos és sok hívő háláját biztosító munkát végzett a Szent-István-Társulat, a mikor a husvéti ünnepekre egész sor ilyen könyvecskét adott ki. Kiadásában megjelentek s a Szent-István-Társulat könyvkereskedésében megrendelhető következő ilyen természetű munkák: **Szent keresztuti és más ájtatosági gyakorlócsok Jézus Krisztus kinszenedéséről és haláláról.** (Stációs könyv.) Köőve 20 fillér. **Gyónási könyvecske katolikus gyermekek számára.** Irta Dreher Divadar. Köőve 36 fillér. **Nagyheti szertartások. Officium hebdomadae sanctae.** A nagyheti szertartások és egyháő ájtatoságok magyar és latin szöveggel. Különféle kötéősekben 3,20, 4,40, 5,20, 7 és 8 korona. **A nagyheti szertartások.** Irta dr. Valmésék Béla. Tartalmazza az egyháő szertartásoknak és azok jelentőséőgének magyarázatát viráóvasárnaptól nagyszombatig, és énekeket a föőltámadási körmenethez. Ára füzve 12 fillér.

Katholikus Szemle. A Szent-István-Társulat megbízásából szerkesztő dr. Mihályffy Akos egyetemi tanár. Most jelent meg a márciusi füzet a következő tartalommal: Bernhard Zsigmond S. J.: Elvi ellentétek a modern katolikus tudomány köőzött. Harmadik, befejező közlemény. — Dr. Madarász Flóris: Gárdonyi Géza. Első közlemény. — Székely Károly: Természettudományi Szemle. — Kertész Kálmán: Szelőjegyzetek régi könyvekből. — Harsányi Lajos: Emmanuel. Madonna. Köőtemények. — Kiss Menyhért: Boldogok, akik sirnak. Köőtemény. — Dr. Mázy Engelbert: A modern pedagógia utjain. — Fieber Henrik: Modernség problémája a keresztény művészetben. — gd. Folyóiratok szemléje. Köőnyvismertetések és bírálatok. — Berzeviczy Albert: Beatrix királyné. Ism. Srs. — Gombos Ferenc: Közéőkori krónikások Ism. Dr. Luksics József. — Natter Antal: Előjegyzés és házassáókötés. Ism. Dr. Tauber Sándor. — Krészy Zoltán: A Ne Temere dekrétum. Ism. Dr. Tauber Sándor. — Mohl Antal: A Jézus szentséőes Szívének szentelt élet. Ism. Dr. Hanauer István. — Zimmermann: Ohne Grenzen u. Enden. Ism. Dr. Zubriczky Aladar. — Szepessy László: Liliomok lilioma. — Vértessy Gyula: Az élet. — Gracchus: Tört szárnyakkal föőfelé. Ism. km. A Katolikus Szemlét a Szent-István-Társulat rendes tagjai tagilletmény gyanánt kapják, nem tagoknak előőzetési ára egy évre 10 korona. Előőzetések, valamint a tagsáóra való jelentkezőések a Szent-István-Társulat igazgatóságához (Szentkirályi-utca 28. szám) intézendők.

Szives figyelembe.

A *katholikus polgári iskolák új tanterve* iránt több oldalról hozzánk intézett kérdésre vonatkozólag tisztelettel értesítjük ezen intézetek t. vezetőit, hogy az még nem jelent meg; csak a tervezete készült el, mely azonban a nagymélt. püspöki kar által még nem nyert jóváhagyást. Ezen jóváhagyás csak a legközelebbi püspöki konferencia alkalmából várható.

Miután ezen püspöki jóváhagyást váró tantervezeten minden valószínűség szerint változtatás már nem lesz, *összes polgári iskolai kiadványainkat* ennek alapján átdolgoztattuk s ezek részben már nyomás alatt is vannak, de mindenestre kellő időben elkészülnek az első osztály tankönyvei. Az átdolgozott régebbi kiadványokon kívül több újabb polgári iskolai tankönyvet is hozunk a jövő iskolaévre.

Miután tantervváltoztatás esetében a jövő évben használandó tankönyvek megállapítása nincsen a tavaszi tankönyvmegállapító konferenciához kötve, hanem későbbre is halasztható, kérjük a kath. polgári iskolák t. vezetőit, sziveskedjenek az új tantervnek megjelenését bevárni, és a jövőben használandó tankönyvek megállapítását is ezutánra halasztani. Mihelyt az új tanterv jóváhagyást nyer, a kiadásunkban megjelent és megjelenő újabb tankönyveink címeit közzé fogjuk tenni; ezekből megjelenésük után az érdeklődőknek bevezetés céljából készséggel szolgálunk mutatópéldánnyal. Budapest, 1909 március hóban. Tisztelettel

A *Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatala.*

Tájékoztató.

A tanítók katonaugye.

1. Tanítók és tanítójelöltek lehetnek póttartalékosok vagy egyéves önkéntesek.

2. A póttartalékos tanítókat a szünet alatt képezik ki katonailag nyolc hét alatt, de indokolt esetben a kiképzés egymásután következő két esztendőben 4-4 hétre elosztva is teljesíthető. Az első kiképzés alól felmentésnek helye nincs: az elhalasztás is csak betegség vagy valami rendkívüli körülmény miatt kérelmezhető.

A tartalékosok tisztek a vakáció alatt vonulhatnak be gyakorlatra.

3. A szolgálati kedvezmények elnyeréséért a bélyegmentes folyamodványt be kell nyújtani január vagy február hónapokban a főszolgabirónál vagy polgármesternél, de benyújtható a sorozás idején a sorozóbizottság elnökénél. A kérvényhez melléklendők: a) tanítójelöltek részéről a III. évi bizonyítvány és az igazgató igazolványa, hogy a IV. évet rendszeren hallgatja. b) Már működő tanítók mellékelik: oklevelüket és a kinevezési vagy választási okiratot.

4. A gyakorlatnak esetleges elhalasztása iránti kérvény kellő időben az illető katonai parancsnokságnál nyújtandó be.

5. Ha valaki a tanítói állást elhagyja, a kedvezmény megszűnik; azért a tényleges tanítói alkalmaztatást a póttartalékos tanító a járási tisztviselőnél minden év június havában igazolni tartozik.

6. Megszűnik a kedvezmény oly tanító jelöltre nézve

is, ki a képző elvégzése után két év alatt rendszeresített állást el nem foglal.

7. Az egy éves önkéntességért külön a fenti módon kell folyamodni. Melléletek: a) állampolgársági, b) erkölcsi, c) megfelelő iskolai bizonyítvány, d) megjelölendő a csapattest mellynél szolgálni akar, e) önkéntes jelentkezésnél az apa vagy gyám beleegyezése.

8. Az ellenőrzési szemléken a tanítóknak is meg kell jelenniök.

9. A katonailag kiképzett népfelkelők szintén kötelesek az ellenőrzési szemlén megjelenni.

10. Háború esetén a nélkülözhetetlen tanítók Ó felsége engedelmével állomásukon maradnak.

11. Hadmentességi adót tanítók és tanítójelöltek nem fizetnek; de aki a tanítói állást elhagyja, e kedvezményt elveszti.

12. Póttartalékhoz osztott és tényleges működő tanítók katonai hatósági engedély nélkül nősülhetnek.

VEGYESEK.

Tanszereket és teljes iskolai berendezéseket jutányosan és előnyös fizetési feltételek mellett szállít s költségvetésekkel készséggel szolgál a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatala és könyvkereskedése r. t. Budapesten.

Tanítói nyugdíjtörvény revíziója. A magyar tanítóság már 1902. év óta évről-évre sürgeti az országos nyugdíjtörvény revízióját, amely revíziót tulajdonképpen az 1891. évi nyugdíjtörvény helyezett kilátásba azon §-ában, mely nyíltan kifejezi, hogy 10 év után új matematikai mérleg alapján a törvény revízió alá veendő. A törvény ezen intézkedése megnyugvást keltett akkoron a tanítóknak, habár igen sok jogos kívánság maradt figyelmen kívül. Különösen a kántortanítókkal bánt el a törvény mostohán, amikor csak tisztán tanítói fizetésüket avagy kántori és tanítói összes járandóságuk összegének a felét vette fel a nyugdíjigény megállapításánál alapul, noha 600 koronánál kevesebb nyugdíjigény megállapítható nem volt. Ezen az állapoton lényegesen segített Apponyi gróf miniszter azzal, hogy az 1907. évi XXVII. t.-c. egyik §-ában kimondta, hogy a kántori járandóság a nyugdíjigény alapját tevő fizetésbe beszámítandó, mindazonáltal még igen sok óhaja vár a tanítóságnak megoldásra a bekövetkező revízióban. A magyar kath. tanítóság országos bizottsága következetesen évről-évre sürgeti a nyugdíjtörvény revízióját és kívánságait memorandumba foglalva terjeszti az illetékes forumok elé. Gróf Zichy Gyula pécsi püspök úr ömeltósága, az orsz. kath. Tanügyi Tanács védő-elnöke, értesítette a Tanácsot, hogy a nyugdíjrevízió tárgyában eléje terjesztett memorandumot meleg sorok kíséretében terjesztette Apponyi Albert gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter úr elé. Úgy értesültünk, hogy a kultuszminiszteriumban már évek óta dolgoznak a nyugdíjalap új matematikai mérlegének összeállításán és ezzel kapcsolatosan az új tanítói nyugdíjtörvényen.

Tanítók vasutijegye. Az Országos Kath. Tanügyi Tanács ismételtén kérelemmel járult *Kosuth* Ferenc kereskedelemügyi miniszter úrhoz, hogy az állami tanítók által élvezett felárú jegyváltására jogosító arcképes igazolvány kedvezményét az 1907. évi XXXII t.-c. 1 §-sa alapján a hitfelekezeti tanítókra, mint köztisztviselőkre is kiterjeszteni sziveskedjék. Addig is azonban, amíg ezen kormánytanácsi döntést kívánó ügy végleges megoldást nyer, rendelje el, hogy a kerületi üzletvezetőségek a haza összes tanítóinak és családtagjaiknak hatóságuk által láttaozott kérvényre — indokolt esetekben — felárú jegyváltásra jogosító igazolványt engedélyezhessenek. Országos bizottságunk ezen kérvényt Vaszary Kolos bibornok hercegrímás pártfogó ajánlással küldte el a

kereskedelemtügyi miniszteriumhoz. A magyar tanítószegély reménytelül várja Kossuth miniszter úrnak döntését ebben a teljesen kulturális és humanus ügyben.

Új segédtanfelügyelők. A kultuszminiszterium a közelmúltban mintegy tizenkét segédtanfelügyelői állásra írt ki pályázatot. Ez körülbelül azt jelentette, hogy a kiírt állásokra egyformán pályázhatnak hitfelekezeti, állami és községi tanítók is. Értesítéseink szerint igen gazdag eredménye volt a pályázati hirdetésnek, de esodak esodája: a kinevezések között még egyetlen egy katolikus iskolában működő tanító nevét sem olvastuk. Mit jelentsen ez?

Az országos kath. tanítói árvaház. Az országos kath. tanítói árvaház ügyeit intéző szűkebb bizottság dr. Walter Gyula prelátus elnöklete alatt február hó 25-én ülést tartott. Örömmel értesülünk, hogy az Esztergomban tervezett árvaház céljaira az esztergomi Szarvas-vendéglő épületét és telkét szándékozik megvásárolni a bizottság s így a közel jövőben megvalósul a magyar kath. tanítók első országos intézete.

Kath. polgári leányiskolák tanterve. Igen sokszor kifejeztük már azt a véleményünket, hogy az Országos Kath. Tanügyi Tanács mily buzgalommal és mennyi tudással készíti elő a kath. népoktatási intézetek szervezeti szabályait, tanterveit. A tanács tagjai magas műveltségű és nagy tudású magyar pedagógusok, akiknek munkája a legmagasabb igényeket is kielégíti. A nagyméltóságú püspöki kar is tudja azt, hogy a báró Hornig Károly veszpremi püspök úr védőelnöksége alatt 1846 évben lefolyt első országos kath. tanügyi kongresszusnak ezen alkotása ma már a kath. magyar oktatás ügynek egy fontos, egy nélkülözhetetlen szervévé izmosodott. Munkásságának nyomában a kath. népoktatás minden terén fejlődés és örvendetes haladás észlelhető. Ezt igazolja a Tanács legújabb munkája, a kath. polgári leányiskolai tantervjavaslat is, mely most várja a nagyméltóságú püspöki kar megerősítését. Erről a javaslatról, — mely Keményffy Dániel elnöklete és előadói vezetése alatt dr. Bilinsky Lajos, Ember Károly, Szöke Sándor, Szénvölgy Ignác és dr. Zelliger Vilmos munkája — a *Polgáriskolai Közlönyben* Páthy Károly állami polgáriskolai igazgató mond kritikai véleményét, melyben a katolikus tantervet «a magyar közoktatásnak erkölcsi, nemzeti és szociális szempontból egyaránt fontos tényezőjének minősíti s belőle a polgáriskolai tanárság «okulhat, tanulhat is.» Értékesnek itéli a polgári leányiskola céljának és hivatásának szabatos körülírását s «üdvözli azt a helyes felfogást, azt az egyenes, nyílt beszédet, mellyel ezt kimondják.» A tantervből azt látja, hogy a katolikus egyház nemcsak nem zárkózik el az állam nemzeti nőnevelési kulturmunkájától, de «egy lépéssel se akar hátramaradni.» A katolikus tantervnek az állami fölötti előnye, hogy «a gyakorlati irányt, a női hivatást és a nők szociális érzékének fejlesztését jobban kidomborítja, helyenkint többet és részletesebben s ekképpen jobban irányítja a tankönyvszerzőket.» Elismeréssel említi a magyar nyelvi előírt olvasmány-csoportokat, különösen a nagy magyar asszonyok s otthon címen kijelölt olvasmányokat. Helyesli, hogy a tanterv eltérően az államtól, a polgári ügyiratok ismeretét egyenesen a tananyagba helyezi. A történelmi tantervet határozottan jobban s helyesebbnek itéli a kath. tantervben, mint államiban. Indokoltnak s helyesnek tartja a kritika az állat és növénytanról az eszközölt órávaltozásoknak az államtól való némi eltérését s a kézimunka óraszámának fel-emelését, a fizika, vegytannál a tanterv szociális irányu figyelmeztetéseit, az élet és egészségtannál az állami tantervvel szemben való helyes bővítést és ama fontos megszívlelendő szociális vonatkozásokat, melyeket a «háztartás és neveléstan» új tárgyanyagában mint bővítések vannak. A számtan tantervével is talál a szakkritika helyes intézkedéseket s valamint indokolt módosításokat a női kézimunkában. Helyesli a költséges kézimunkák készítésére szóló figyelmeztetést s hogy a táncgyakorlás csak az intézet helyiségében tartandó. A «Polgáriskolai Közlöny» kritikáját következő elismeréssel végzi: «Az elmondottak alapján konstatálhatjuk,

hogy azok, akik a római katolikus polgári leányiskolák tantervjavaslatát elkészítették, ismerik a polgári leányiskola növendék anyagát, tisztában vannak az iskola céljával és a magyar nőnevelés szükségleteivel. Szóval ez a tanterv méltó párja az államnak, sőt bizonyos tekintetben felül is mulja azt».

Kérjük t. olvasóinkat a lappéldányok gondos megőrzésére, mert a kiadóhivatalnak nem áll módjában az elvesztetteket érvényével utánpótolni.

Szerkesztői üzenetek.

L. L. A természetben fizetett járandóság adóalapon megváltható az egyházi főhatóság beleegyezésével. 1. Róm. kath. iskolaadó más községben lakó, de helyben birtokos róm. kath. hívek is tartoznak fizetni helyben levő birtokaik után (Lásd V. K. M. 1891. évi július 25-én 29.166. sz. rendeletét). Ezen adó viselete alól sem kegyuri tartozások teljesítése, sem más községben való lakás, sem az a körülmény nem mentesít, hogy az adó bizonyos ideig nem követeltetett. (Lásd V. és K. M. 1892. évi február 12-én kelt 4763. sz. rendeletét.) — V. J. Megsürgöttjük. — P. I. A törvényben megállapított lakást kérheti. — K. F. 1. A kinevezési okmány szövege határoz. A kath. iskola igazgatója a plébános. 2. Csak rendszeresen alkalmazható, az 1907 évi XXVII. t. c. alapján. 3. Ezekre a kérdésekre levélben adunk választ.

Felelős szerkesztő: Ember Károly.

Kérem! Zavarok és késedelmek elkerülése végett minden hirdetésre vonatkozó levelet a kiadóhivatal címére — nem szerkesztőség — kérünk küldeni.

PÁLYÁZATOK.

Esztergomi érseki megye.

A cesztveii (u. p. Balassagyarmat, Nógrád megye) magyarnyelvű róm. kath. kántortanítói állomásra pályázatot hirdettek. Javadalma: rendes lakáson és kerten kívül a javadalmi jegyzőkönyv szerint 448 kor. államszegélyvel kiegészített 1000 korona. Választás március 23-án. Személyesen bemutatkozó előnyben részesül. Folyamodványok március 20-ig Marton László plébános címére küldendők. 130 1—1

Vagyóci (Nyitra m.) tótajki egyháznál segédkantort alkalmazást nyer. Fizetése levélbeni megállapodás szerint. Ajánlatok R. K. kántortanítóhoz küldendők, u. p. 141 1—1

Erdélyi egyházmegye.

Deményházi róm. kath. iskolánál osztálytanítói állásra pályázat hirdettek. Javadalma 1000 korona, lakás. Kötelme: úgy a mindennapi, mint a gazdasági ismétlődően a közismereti tantárgyak tanítása, s a kántortanítót szükség esetén helyettesíteni. Személyes megjelenés előnyös. Az állás azonnal elfoglalandó. Pályázati határidő: március 14. Iskolaszék. 139 1—1

Kalocsai érseki megye.

A mélykúti (Bács-Bodrog m.) róm. kath. elemi népiskolánál elhalálozás folytán megüresedett tanítói állásra pályázat hirdettek. Javadalma: Mélykút község pénztárából 800 kor. készpénz, 200 kor. lakpénz, 20 kor. kertilletmény, 134 kor. tűzifa és fűtőszalmaváltásig címén, fizetékiesztést képező 66 korona állam-

segélyért az iskolafentartó fog folyamodni, mely államsegélyt az elhalt tanító már élvezte is. Kötelessége: az iskolaszék által kijelölt osztályt vezetni, az ismétlőiskola lát is külön díj nélkül tanítani, a bajavidéki róm. kath. tanítóegyesület tagjává lenni és az isteni tiszteletnél, a temetkezéseknél csakis szükség esetén kántori teendőket végezni, miért is a kántori képesség okmányilag igazolandó. Az állás azonnal elfoglalandó s a megválasztott a javadalmat az állás elfoglalása napjától fogja élvezni. A szabályszerűen felszerelt kérvények *március 19-ig* a mélykúti róm. kath. iskolaszékre címezve nagys. és főt. *Klanszky Ferenc* apát, esperes-plébános úrhoz Jánosbalmára küldendők. 136 1—1

Kassai egyházmegye.

Az abaujnéadasdi róm. kath. II. tanítónői állásra pályázat hirdettetik *március 9-re*. Összes évi fizetése lakáspénzzel 1120 kor. *Iskolaszék.* 129 1—1

Nyitrai püspöki megye.

A marikói (alsóplébánia) róm. kath. népiskolánál kántortanítói állásra pályázat hirdettetik. Javadalma: a hitközségtől 600 kor., megváltott stóla 104 kor., fa-általány 64 kor., irodaáltalány 10 kor., ismétlőiskola 40 kor., államsegély 289 kor., 1² kat. hold föld: 2³/₄ öl fa, megfelelő lakás, gazdasági épületek és kert. Jövedelmező mellékfoglalkozások, faiskola kezelés és hitel-szövetkezeti könyvelői állás. Választás *március hó 18-án*. Marikó (alsóplébánia), vasútállomás Vágbeszterezé. 142 1—1

Az alsórétfalui (Trencsén megye) róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettetik. Tanítási nyelv: magyar-tót. Javadalmazása: Kézpénzben 610 kor. 50 fillér, természetben 141 kor. 50 fillér, államsegély 248 kor. Két szobás lakás mellékkeliségekkel s kerttel. Zenében jártasok előnyben részesülnek. Kérvények kellően felszerelve *március 22-ig* alulírotthoz benyújtandók. Választás március 23-án. Az állás azonnal elfoglalandó. *Pivarsy Nándor* plébános, iskolaszéki elnök. 135 1—2

Nyitrazerdahelyi kath. kántortanítói állásra *március 11-ig* pályázat hirdettetik. Jövedelme 1000 korona. Esetleges baranzotatásért 50 kor. Lakása: két szoba melléképületekkel, kis kert. Kötelessége mindennapi és ismétlősöket tanítani, kántoriakat végezni. Tót nyelv előnyös. Költözködés önköltségen. *Fiebig Alajos* pléb. 134 1—1

A tőkésujfalui (Nyitra m.) róm. kath. iskolánál másodtanítói állás betöltendő. Javadalma: 1038 korona, amelyből 388 kor. átutalandó államsegély, kétszobás lakás és két öl fa. Kötelessége: I—II. osztály és ismétlősök tanítása, a gyermekeket templomba s körmenetekre vezetni és rájuk felügyelni. Tannyelv magyar, de a tót nyelv ismerete megkívánatik. Pályázhatnak okl. tanerők, a róm. kath. iskolaszékhez *március 16-ig*, a választás 17-én d. e. 8 órakor megtartatik, az állás rögtön elfoglalandó. 133 1—1

A mocsonoki (Nyitra m.) róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettetik. Javadalma: háromszobás lakáson, melléképületeken és házikerten kívül a javadalmi jegyzőkönyv szerint kézpénz és terményekben összesen 1657 kor. 74 fillér. És pedig: kézpénzben Mocsonok községtől 66-64 K, Királyi fiókközségtől 27-62 K, 16-303 k. hold földilletmény átlagos hasznóbérértéke 312-98 K, párbér galona értéke 435-74 K, kézpénz 61-10 K, stóla és temetések utáni jövedelem átlaga 400 K, alapítványok után 29-66 K, offerákból átlag 14 K, borszolgálmány (pintáció) állaga 48 K, fapárándóság: 27 méter tűzifa, 500 kéve rözse pénzértéke 262 K. Kötelessége: egy fiúosztály önálló vezetése, a rendes kántori teendők pontos teljesítése és a serdült ifjúságnak énekben való oktatása. Tannyelv magyar, de a tót nyelv ismerete kántorság miatt föltétlenül szükséges. Oklevéllel fölszerelt kérvények *március 18-ig* az iskolaszék elnökéhez nyújtandók be. Választás március 18-án délelőtt 10 óra. Személyes megjelenés kívánatik. Az állás a választás után rögtön elfoglalandó. Ha kán-

tortanítónak helybeli tanító választatnék, akkor az így megüresedett fiúosztálytanítói állásra is most rögtön lehet pályázni. Javadalma 1000 korona és egy szobából álló nőfien tanító számára való lakás. A kántorságban jártasak előnyben részesülnek. *Róm. kath. iskolaszék.* 132 1—1

Pécsi egyházmegye.

Atára (Baranya m.) kath. tanítót keresünk. Horvát nyelv szükséges. Fizetés 1060 kor. A tanító köteles a pécsegyházmegyei róm. kath. tanítóegyesület tagjává lenni. Pályázati határidő *március 31*. Kérvények az egerági plébániahivatalhoz küldendők. 131 1—1

Rozsnyói püspöki megye.

A szádalmási (Abaujtorna m.) róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettetik. Javadalom: pénz, fa, föld és terményekben ezer korona: jó lakás. A kérvények *március 31-ig* a plébániahivatalhoz küldendők. Az iskolaszék. 128 1—1

Székesfehérvári egyházmegye.

A mányi róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettetik. Javadalma: 8 kat. hold szántóföld, párpénz 168 kor., adóhivataltól 229 kor., 84 fillér, pol. községtől 40 kor. és egy szekér széna természetben; alapítványi misék után 45 kor., stóla s egyéb mellékes 100 kor., 270 kor. államsegélyre kilátásunk van. Lakás: 2 szoba, 2 konyha, 1 istálló, pince és kert. Kötelmei: egyik tanteremben vallás-erkölcsösen nevelni és tanítani, az összes kántori teendőket pontosan s szabályszerűen végezni. Tannyelve: magyar, kiegészítő a német; istentisztelet nyelve német-magyar. Kérvények a róm. kath. plébánia hivatalhoz. Mány (Fejér m.) küldendők és *március 18-ra*, a választás napjára d. e. 10 órára személyes megjelenés kívánatik. *Az iskolaszék.* 138 1—1

Szombathelyi egyházmegye.

Badafalva község róm. kath. iskolaszéke az itteni osztálytanítói állásra pályázatot hirdet. Jövedelem egy szoba, butorozva, fűtve: hitközségtől 656, államsegély 344 korona. Kötelesség: egy osztályt önállóan, ismétlősöket felváltva tanítani, kántoriakban a kántortanítót akadályoztatása esetében helyettesíteni. Tannyelv: német-magyar. Az állás azonnal elfoglalandó. Kérvény címzendő plébániahivatalnak Badafalva (Vas megye) pósta: Nagyfalva. 137 1—2

A nemetszentgróti (Vas m.) róm. kath. népiskolához osztálytanító kerestetik. Javadalma: hitközségtől 400 kor., államtól 600 kor., lakásul egy butorozott szoba fűtéssel. Kötelessége: az I—II. osztályt önállóan, az ismétlősöket felváltva tanítani, a kántorságban segédkezni, a temetéseket most egyelőre önállóan végezni, a melyekért a megfelelő díjazást kapja. Tannyelv magyar-német. Okmányokkal felszerelt kérvények *márc. 12-ig Pataky Ferenc* plébános, iskolaszéki elnök úrhoz intézendők. 121 2—2

Veszprémi egyházmegye.

A karmacsi (Zala m.) plébániához tartozó Vindornyafok fiókközség kántortanítói állására pályázatot hirdet. Fizetése: csinos lakás, gazdasági épülettel és 1000 kor. részint államsegélyből részint a községi lakosok által fizetett összeget terményekben kívánja, úgy jóval is többre mehet. Kötelessége: a hat osztályú mindennapi és ismétlőiskola tanítása, a gyermekek templomba vezetése és vasár és ünnepnapokon könyörgések tartása, ugyszintén adventi időben is. Pályázati határidő: *március 20*, délelőtti 10 óra. Kérvények *ft. Joó Miklós* plébános urnak Karmacs-ra küldendők. 140 1—1

Karos fiókegyházban kántortanítói állásra *március 19-re* pályázat hirdettetik. Jövedelmei: 1. 3 szobás lakás a szükséges melléképületekkel. Értéke: 200 korona. 2. Tandij minden tanköteles után 2 korona, körülbelül 200 korona. 3. Ismétlő oktatásért: 40 korona. 4. 4 magyar hold rét és a háznál 900 □ öl kukorica alá való föld. Ennek bérértéke: 200 korona. 5. 6 db marhalegeltési jog: 48 korona. 6. 27 kmt. tűzifa, fele lág, fele

kemény, a közseg által ölbevágatva és haza hordva: 135 korona. 7. Lélekpenz körülbelül 18 korona. 8. Léleggabona körülbelül 40 pozs. mérő: 200 korona. 9. Stóla körülbelül 100 korona. 10. Mustjárandóság 22.40 hl., a községi lakosok által literjét 16 illérvével megváltva: 358.40 korona, összesen 1490.40 korona. Kötelességei: A rábizandó osztályokat valláserkölcsösen tanítani, a gyermekekre felügyelni, a templomi ájttatosságokat a mostani szokás szerint elvégezni, ha pedig későbbi rendelkezés alapján minden vasár- és ünneppon szentmise tartatik, ezeken a kántori teendőket minden külön díj nélkül végezni. Ha építkezés válik szükségessé, az emelendő épülethez szükséges teret minden díj nélkül tartozik átengedni. Személyes megjelenés kívánatik, az állás azonnal elfoglalandó. Kérvények Galambokra (Zala megye) *Juk József* plébános, iskolaszéki elnökhöz intézendők. 127 1-1

Hegedük,

fuvolák, tárogatók, **grammophonok** és minden egyéb **hangszerek** csekély havi törlesztésre kaphatók

NOWOTNY J.

Budapest, VI. ker., Nagymező-utca 21. szám.

Nagy választék grammophon-lemezekben.

Kérjen hangszer-árjegyzéket.

41-11.

□□□ Szőlőoltvány! □□□

Régi szőlők hiányainak pótlására 2 éves gyökerű szára 20 K	ezre 180 K
Gyökerecs faszólvány	90 K
szépségűhával	100 K
zöldoltvány	90 K
Sima	32 K
Gyök. riparia portalis vastag	40 K
2 éves	18 K
Sima riparia portalis	8 K
vékony	30 K
Gyökerecs hazai nemes vasszó	10 K
Sima	

40 legjobb fajban, teljes jutallással, azon kötelezettséggel, hogyha a küldött anyag meg nem felel, azt visszaveszem s pénzt visszaadom. — **Árjegyzék ing. en.** Le van benne írva a Csodaszőlő, Pozsonyi fehér, Muscat Ottonel, Csabagyöngye. — Hegyi borok eladása. 73 5-12

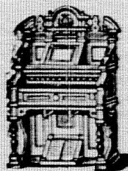
SEKELY I. JÓZSEF Gyöngyös, Szent Urbán-templom.

Orgona-harmoniumokat

mindkét rendszer szerint legolcsóbban szállít

PAJKR REZSŐ ÉS TSA

Budapest, X., Delej-utca 11/B (Tisztviselőtelep.)

Pedális harmoniumok mindkét rendszer szerint és minden nagyságban pontos orgona-mérettel templomok, szemináriumok részére és mint gyakorló orgonák. Bérmentes szállítás az utolsó vasúti állomásig. Tanerőknek s leköszeknek különös szíveskedéssel. Árjegyzék ingyen és bérmentve. Részletfizetés engedélyezve. 93

Az Orsz. Kath. Magyar Iskolaegyesület szerződést kötött a Gazdák Biztosító Szövetkezetével a Kath. Egyházi Javaknak Biztosítása érdekében.

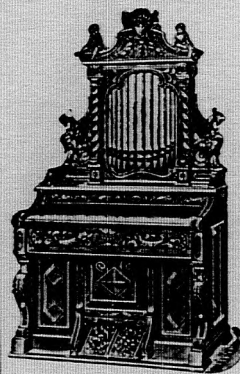
Az iskolaegyesületnek ezzel a szándéka, hogy az összes egyházi javak: püspökségek, káptalanok, szemináriumok, szerzetesrendek vagyona, az egyes egyházmegyék területén levő templomok, iskolák, plébániák, tanítói lakások stb. egy helyen és pedig a Gazdák Biztosító Szövetkezeténél biztosítottassanak s az abból befolyó jutalékok az Iskolaegyesületet illessék meg kath. céljaink és érdekeink szolgálatára. Ezeknek a javaknak biztosításán kívül felvette munkakörébe a magánfelektől szerződő biztosítási ügyletek lebonyolítását is a tűz-, jég- és életágazatban. Ez utóbbiak biztosításait az alapszabályok szerint megalakítandó plébániai csoportok útján kívánja lebonyolítani. Amiórt is felkérjük a plébános, káplán és tanító urakat, legyenek szívesek ebben a munkálkodásunkban bennünket támogatni. — A Gazdák Biztosító Szövetkezet az Orsz. Kath. Magyar Iskolaegyesülettel egyetértve egy központi irodát szervezett a biztosítási ügyletek lebonyolítására, ami

Budapest, VIII., Baross-utca 10. szám

(Gazdák Biztosító Szövetkezet) alatt van, érdeklődők ide szíveskedjenek felvilágosításért fordulni, amit minden esetben mindenkinek készséggel fogunk megadni.

Az Orsz. Kath. Magyar Iskolaegyesület központi irodája.

38 7-26

Elsőrendű légszívó-rendszerű harmoniumok specialis beszerzési forrása — Monarchiában.

Elsmert elsőrangú műre-mek csak a Zimmermann-féle

HARMONIUMOK.

Ausztria-Magyarországi képviselője:

Hörl Nándor, Pozsony,

Ventur-utca 24. szám.

ÁRJEJYZÉK INGYEN.

Főtiszt, papság és tanároknak részletfizetésre. Üzletek: Lipse, Szt-Pétervár, Moszkva, Riga és Londonban.

Egyházi Uj Népénektár.

Ima- és énekeskönyv **Máté János** kántortanító által szerkesztve, a veszprém-egyházmegyei hatóság által 1876-1908. sz. alatt jóváhagyva, most jelent meg **Nádai J.** könyvkereskedésében, **Keszthelyen.** Ezen csinos és tartós kiállítású könyv magában foglalja az egyházi évben előforduló összes ünnepekre és egyéb alkalmakra szokásos imákat és énekeket. Különösen a szentmise alatti és szentkeresztuti imák szép képekkel vannak illusztrálva. Igen alkalmas az iskolába járó növendékeknek, mert a szentmise alatti szolgálat módját (ministratio) is magában foglalja. Nyomása és kiállítása felveszi a versenyt a hasonló művekkel. ára megis csekély: erős kötésben 50 fill., de kapható különféle diszkótésben is jutányos áron. A kántortanító uraknak mutatvány-példányt kívánatra küldök portómentesen megrendelés céljából 50 fillér beküldés ellenében. — Elárusítóknak 20% árengedményt adok. — Tíz példányt bérmentve küldök és egy ingyen-példányt ráadok. 671-1